

Vergaderjaar 2009–2010

31 904

Wijziging van de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998, tot versterking van de werking van de gasmarkt, verbetering van de voorzieningszekerheid en houdende regels met betrekking tot de voorrang voor duurzame elektriciteit, alsmede enkele andere wijzigingen van deze wetten

Nr. 11

TWEEDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 23 november 2009

Het voorstel van wet wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel I, onderdeel B, wordt aan het voorgestelde artikel 2b een lid toegevoegd, luidende:

6. Indien de netbeheerder van het landelijk gastransportnet is aangewezen als interconnector-beheerder zijn, in afwijking van het vierde en vijfde lid, de bij of krachtens de Gaswet voor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet geldende bepalingen van overeenkomstige toepassing, rekening houdend met het grensoverschrijdende karakter en de regulering van de andere lidstaat.

B

Na artikel II, onderdeel D, wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:

Da

Aan artikel 16Aa wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van het tweede lid, onderdeel d, door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

e. werkzaamheden als bedoeld in artikel 24a.

C

Het in artikel II, onderdeel K, voorgestelde artikel 24a, komt te luiden:

Artikel 24a

1. De netbeheerder transporteert in een congestiegebied de in het congestiegebied opgewekte duurzame elektriciteit en de elektriciteit opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekraftkoppeling en past congestiemanagement toe op de overige in het congestiegebied opgewekte elektriciteit, tenzij de gevolgen van het toepassen hiervan niet redelijk en proportioneel zijn.

2. Indien de hoeveelheid van de in het congestiegebied opgewekte elektriciteit, niet zijnde opgewekte duurzame elektriciteit en de elektriciteit opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling, onvoldoende is om de congestie weg te nemen, past de netbeheerder congestiemanagement toe op alle in het congestiegebied opgewekte elektriciteit, tenzij de gevolgen van het toepassen hiervan niet redelijk en proportioneel zijn.

3. De netbeheerder meldt het voornemen congestiemanagement toe te passen zo spoedig mogelijk aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit waarbij de netbeheerder de gegevens over de omvang en duur van de congestie alsmede over de noodzakelijke investeringen in het net om alle aangeboden elektriciteit te transporteren overlegt.

4. Indien dit volgt uit de procedures voor congestiemanagement betaalt een producent in een congestiegebied die zijn voorgenomen productiehoeveelheid of een gedeelte daarvan produceert, een bedrag aan de netbeheerder in verband met de vergoeding bedoeld in het zesde lid. Het bedrag kan verschillen voor verschillende producenten in het congestiegebied.

5. Indien dit volgt uit de procedures voor congestiemanagement, is een producent in een congestiegebied die zijn voorgenomen productiehoeveelheid niet of niet geheel mag produceren, verplicht zijn productie met de door de netbeheerder opgegeven hoeveelheid te verminderen.

6. Indien dit volgt uit de procedures voor congestiemanagement is een producent buiten een congestiegebied verplicht op verzoek van een netbeheerder die congestiemanagement toepast, de productie met de door de netbeheerder opgegeven hoeveelheid te verhogen. De netbeheerder betaalt hiervoor een vergoeding.

7. Een afnemer is verplicht mee te werken aan de door de netbeheerder uit te voeren procedures voor congestiemanagement.

8. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden vastgesteld met betrekking tot de plicht van een afnemer in een congestiegebied om zijn totale voorgenomen productiehoeveelheid of afnamehoeveelheid aan te bieden op een beurs als bedoeld in artikel 86e, eerste lid.

9. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld met betrekking tot congestiemanagement, waarbij in ieder geval regels kunnen worden gesteld over:

a. de mate van voorrang van verschillende soorten productie-installaties waarmee elektriciteit wordt opgewekt, waarbij in ieder geval rekening wordt gehouden met de mate waarin de gebruikte hernieuwbare bron is op te slaan en de mate waarin de productie-installatie gebruik maakt van hernieuwbare energiebronnen;

b. de procedures voor congestiemanagement die afhankelijk van de mate en de aard van congestie in het congestiegebied voor verschillende congestiegebieden en voor de netbeheerder en de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet verschillend kunnen zijn;

c. de afweging of de gevolgen van het toepassen van congestiemanagement door de netbeheerder redelijk en proportioneel zijn;

d. de berekening van het bedrag bedoeld in het vierde lid en van de vergoeding, bedoeld in het zesde lid.

10. De voordracht voor een krachtens het achtste en negende lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd.

D

Het in artikel II voorgestelde onderdeel L vervalt.

E

Het in artikel II, voorgestelde onderdeel R, tweede lid, komt te luiden:

2. In het eerste lid worden onder vervanging van de punt aan het einde van onderdeel d door een komma twee onderdelen toegevoegd, luidende:
 - e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d of 20e, tweede of derde lid, voor zover de kosten als doelmatig zijn beoordeeld door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit en
 - f. het verschil tussen het totaal van de bedragen, bedoeld in artikel 24a, vierde lid, en de vergoedingen, bedoeld in artikel 24a, zesde lid.

F

Artikel II, onderdeel V, wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid komt te luiden:
2. In het eerste lid, onderdeel a, wordt na 24a, ingevoegd: derde lid, 24b,.
2. Het derde lid komt te luiden:
3. In het eerste lid, onderdeel b, wordt na artikel 24, eerste en derde lid, ingevoegd: 24a, eerste, tweede, vijfde tot en met negende lid,.

G

Na artikel II, onderdeel W, wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:

Wa

Aan artikel 86e wordt een lid toegevoegd, luidende:

6. Een netbeheerder kan van een rechtspersoon, bedoeld in het eerste lid, de gegevens en inlichtingen verlangen die hij nodig heeft voor de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 24a.

TOELICHTING

I. Algemeen

In de brief van de Minister van Economische Zaken van 16 november 2009 aan de Tweede Kamer (Kamerstuk 2009–2010, 31 904, nr. 10) over voorrang voor duurzaam is ingegaan op de voorgenomen invulling van het systeem van congestiemanagement. Om het beoogde systeem uit te kunnen voeren zijn enkele aanpassingen van met name het voorgenomen artikel 24a noodzakelijk. In de brief is daarom een nota van wijziging aangekondigd. Deze nota van wijziging strekt tot nakoming van deze toezegging. Ook de overige aanpassingen die in deze nota van wijziging zijn opgenomen hangen hiermee samen. Tot slot wordt met deze nota van wijziging het wetsvoorstel op één onderdeel van de gasmarktmaatregelen aangevuld.

II. Artikelen

Onderdeel A

Voor het beheer van landsgrensoverschrijdende gastransportnetten moet op basis van artikel 2b van de Gaswet een interconnector-beheerder worden aangewezen. Op grond van het vijfde lid van dat artikel worden regels voor een interconnector-beheerder vastgesteld door het van

toepassing verklaren van een aantal bepalingen van de gaswet. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet beheert vrijwel alle landsgrensoverschrijdende gastransportnetten. Het voorgestelde onderdeel A expliciteert dat indien de netbeheerder van het landelijk gastransportnet als interconnector-beheerder is aangewezen de bij of krachtens de Gaswet voor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet geldende bepalingen van overeenkomstige toepassing zijn.

Onderdeel B

Iedere netbeheerder is verplicht de aan hem opgedragen taken zelf of in samenwerking met andere netbeheerders uit te voeren, tenzij in de wet uitdrukkelijk is bepaald dat hij de uitoefening van deze taken mag uitbesteden aan een ander. In dat geval blijft de netbeheerder wel verantwoordelijk voor de uitvoering van de aan hem opgedragen taak. In artikel 16Aa, tweede lid, zijn de taken opgenomen die de netbeheerder mag uitbesteden. Hieraan wordt toegevoegd de werkzaamheden voor het uitvoeren van congestiemanagement. Hierbij kan worden gedacht aan het organiseren en uitvoeren van een dag vooruit markt of het innen van bedragen die op grond van de wet afgedragen worden ten behoeve van de uitvoering van congestiemanagement. Hierbij wordt nog opgemerkt dat bij congestiemanagementsystemen waarbij transportrechten met inzet van marktmechanismen zoals impliciete veilingen worden verdeeld, samenwerking tussen netbeheerders en de aangewezen beurs noodzakelijk is. Bij congestiemanagement op de grenzen, die zijn basis heeft in Verordening (EG) nr. 1228/2003, is dit staande praktijk. Voor binnenlands congestiemanagement dat buiten de werkingssfeer van deze verordening valt is het nodig om hiervoor een bepaling in de wet op te nemen. Zoals reeds eerder opgemerkt blijft een netbeheerder die er voor kiest om (delen van) de uitvoering van congestiemanagement uit te besteden, zelf verantwoordelijk voor de goede uitvoering daarvan.

Onderdeel C

Het voorgestelde artikel 24a wordt opnieuw vastgesteld. In het nieuwe artikel wordt het transport van in een congestiegebied opgewekte duurzame elektriciteit en van elektriciteit opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling gegarandeerd. De netbeheerder dient deze elektriciteit zonder verder voorbehoud te transporteren. Op de overige elektriciteit die in het congestiegebied wordt geproduceerd past hij congestiemanagement toe. Hiermee hebben deze producenten een absolute voorrangspositie. Een uitzondering dient wel gemaakt te worden voor het geval het volume aan niet-duurzame elektriciteit onvoldoende is om de congestie op te heffen. In dat geval is het tweede lid van toepassing waarin wordt bepaald dat congestiemanagement dan ook van toepassing is op duurzame en hoogrenderende WKK-elektriciteit omdat de congestie anders niet opgelost kan worden.

Procedures voor congestiemanagement kunnen per netbeheerder verschillen. Hiermee wordt recht gedaan aan verschillende vormen van congestie die kunnen ontstaan en de maatregelen die daarbij nodig zijn. Deze procedures worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vastgesteld. In een van de mogelijke systemen dienen producenten in een congestiegebied waarop congestiemanagement van toepassing is een bedrag te betalen aan de netbeheerder. De netbeheerder vergoedt daarmee kosten die producenten buiten het congestiegebied maken voor het opregelen van productiecapaciteit. Hoewel deze procedures bij algemene maatregel van bestuur nader worden uitgewerkt, is het wenselijk de uitgangspunten met betrekking tot de verplichting voor producenten mee te werken aan op- en afregelen, vast te leggen in de wet.

Producenten van duurzame elektriciteit en van hoogrenderende WKK-elektriciteit vallen in principe niet onder congestiemanagement. Zij hoeven dus de hierboven genoemde bedragen niet te betalen.

De kern van het in de brief van 16 november beschreven systeem van congestiemanagement wordt als volgt uitgewerkt. Alle afnemers moeten hun voorgenomen productie- of afnamecapaciteit op een aangewezen beurs (artikel 86e van de Elektriciteitswet 1998) moeten aanbieden. Op basis van de beursuitkomst volgt een impliciete keuze van de netbeheerder voor de afnemer(s) die de productie binnen het congestiegebied moeten verlagen en buiten het congestiegebied moeten verhogen. Daarbij moeten producenten in het congestiegebied een bedrag betalen aan de netbeheerder. Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald op welke wijze dit bedrag wordt berekend. De hoogte hiervan kan verschillen voor verschillende soorten producenten. Een criterium waaraan voor een mogelijk onderscheid gedacht kan worden is een minimaal productievermogen. Producenten buiten het congestiegebied die door de netbeheerder worden verplicht hun productie te verhogen, ontvangen hiervoor een vergoeding van de netbeheerder. De wijze waarop deze vergoeding wordt berekend wordt ook bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld.

Artikel 24a laat echter ook de mogelijkheid op om een minder zwaar systeem voor congestiemanagement toe te passen.

Onderdelen D en E

In de voorgenomen wijziging van artikel 29 werd bepaald dat de kosten voor congestiemanagement deel uit maken van het transporttarief. In het voorgestelde artikel 24a, vijfde lid, onderdeel d, werd vervolgens bepaald dat hiervan bij algemene maatregel van bestuur kon worden afgeweken. Met de hierboven beschreven wijziging van artikel 24a is er niet langer een noodzaak om artikel 29 te wijzigen. Kosten voor het opregelen zullen in het zware systeem grotendeels worden betaald door de producenten in het congestiegebied. De overige kosten (bijvoorbeeld investeringen in ICT ten behoeve van de uitvoering van congestiemanagement en meer specifiek de monitoring van de netbelasting) horen bij de reguliere transporttaak van de netbeheerder en die kosten maken daarom onderdeel uit van het transporttarief. De voorgenomen wijziging van artikel 29 kan daarom vervallen.

Het kan voorkomen dat de opbrengsten en uitgaven van de netbeheerder voor het op- en afregelen van productiecapaciteit in het zware systeem van congestiemanagement in een kalenderjaar niet in evenwicht zijn. Zowel een overschot in enig jaar als een tekort in een ander jaar worden opgenomen in het transporttarief. Indien er sprake is van een negatief saldo, dient het transporttarief mede ter dekking van dit negatieve verschil. Op het moment dat de netbeheerder zijn tariefvoorstel voor het volgende jaar doet, is het saldo van het lopende jaar nog niet bekend, zodat de vergoeding pas in het jaar daarna kan plaatsvinden. In het jaar t krijgt de netbeheerder dus een vergoeding voor het tekort in het jaar $t-2$. Hetzelfde geldt voor een batig saldo: in dat geval wordt dat bedrag in mindering gebracht op de kosten die in het jaar $t-2$ in het transporttarief worden opgenomen.

De tekorten en overschotten uit congestiemanagement kunnen sterk wisselen en zijn moeilijk vooraf in te schatten. Bovendien wordt de hoogte ervan bepaald door de marktuitsluiting die voor de netbeheerder niet beïnvloedbaar is. Daarom is het niet wenselijk om een doelmatigheidskorting toe te passen op dit deel van de inkomsten van netbeheerders. De voorgestelde wijziging van artikel 41b strekt hiertoe. Voor de tariefinkomsten om de overige kosten van het congestiemanagement te dekken (ICT-aanpassingen, managementkosten) is het wel wenselijk om de netbeheerders te prikkelen het congestiemanagementsysteem en het beheer ervan zo doelmatig mogelijk uit te voeren. Deze kosten worden

vergoed via het reguliere systeem van het transporttarief waarbij wel een doelmatigheidskorting wordt toegepast. Op basis van het profijtbeginsel en het feit dat investeringen in intelligentie in het net een breder en structureler doel dienen dan alleen congestiemanagement, is het gerechtvaardigd dat deze kosten door afnemers worden gedragen via de transporttarieven.

Onderdeel F

In verband met het opnieuw vaststellen van artikel 24a dient onderdeel V van het wetsvoorstel, dat betrekking heeft op de boetes bij niet naleving, te worden gewijzigd.

Onderdeel G

De rechtspersoon die is aangewezen om een beurs in stand te brengen en te houden, en daarbij de beschikking krijgt over gegevens die een vertrouwelijk karakter hebben, is op grond van artikel 86e van de Elektriciteitswet 1998 verplicht tot geheimhouding van deze gegevens. Voor de goede werking van congestiemanagement is het echter nodig dat de netbeheerder die congestiemanagement toepast, bepaalde de gegevens die bij deze rechtspersoon bekend zijn, tot zijn beschikking krijgt. Alleen op grond van deze informatie is de netbeheerder in staat om te bepalen welke producent tegen welke prijs af- of opgeregeld moet worden. Het nieuwe zesde lid verplicht de aangewezen rechtspersoon de gegevens die de netbeheerder nodig heeft om zijn wettelijke taak congestiemanagement toe te passen, aan die netbeheerder door te geven.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven